TOVERI

Lännen suomalaisen työväen äänenkannattaja, ilmestyy Astoriassa, Oregon, joka päivä paitsi sunnuntaina.

TOIMITUSKUNTA:
W. N. REIVO LAURI MOILANEN
ADOLPH SALMI A. B. MAKELA

TOVERI
(THE COMRADE)

The organ of the Finnish workers in the Western states. The only Finnish daily in the West. Published daily, except Sunday, at Astoria, Ore., by the Western Workmen's Publishing Society.

Ilmotushinta 40c palstatuumalta. Kuolemanilmotukset $1.50 kerta ja muistovärsyillä $2.00 kerta. Kihlaus-, syntymä- ja avioliitto-ilmotukset 50c kerta, halutaantieto- ja nimenmuutto-ilmotukset 25c kerta, naimailmotukset $1.50 kerta, avioero-ilmotukset $1.00 kerta. Seisovat ilmotukset sopimuksen mukaan. Satunnaisista ilmotuksista tulee rahan seurata mukana. Englanninkielestä suomennetaan vapaasti.

Entered as second-class mail matter July 18, 1912, at the postoffice at Astoria, Oregon, under the Act of March 3, 1879.

TILAUSHINNAT

Yhdysvalloissa ja Canadassa:
Yksi vuosikerta..$4.00 6 kuukautta..$2.25
3 kuukautta.....$1.35 1 kuukausi... .50

Suomeen ja muualle ulkomaille:
Yksi vuosikerta..$6.50 6 kuukautta..$3.50

SUBSCRIPTION RATES:
In the United States and Canada
One year.....$4.00 Six months.....$2.25
Three months..$1.35 One month..... .50

Advertising rates in effect July 1, 1912, 40 cents per inch. Special discount is allowed for larger and continuous advertisements.

TOVERI, BOX 99, ASTORIA, ORE.
AUG. NIKULA, Manager.

Huoneusto sijaitsee 10:nnen ja Duane katujen kulmassa. Telefooni: konttori 365, toimitus 832.

Ammattiyhdistysliike ja persoonallinen vapaus

Usein kuulee sanottavan, että luokkatietoisuus hävittää persoonallisuuden. Tämä muka johtuu siitä, että luokkatietoisuus velvoittaa yksityistä työläistä kuulumaan työväen järjestöön, alansa ammattiosastoon, joka vuorostaan johtaa siihen, että hänen tulee noudattaa järjestönsä sääntöjä ja päätöksiä, joten useimmassa tapauksessa hänen yksilöllinen käsityksensä kustakin asiasta tulee sivuutetuksi. Tässä väitteessä onkin tavallaan perää, sillä kaikkinainen kollektiivinen, s. o. joukkotoiminta, velvoittaa alistumaan enemmistön mielipiteeseen. Mutta siitä huolimatta on joukkotoiminnan avulla saavutettu voitto, mikä yksilöön kohdistuu, paljon suuriarvoisempi kuin se "häviö", mikä väitetään koituvan muka siitä, että lojaalisesti alistuu enemmistön päätökseen.

Mutta jos tutkimme ammattiyhdistysliikkeen saavutuksia pitemmältä, niin on tunnustettava se tosiasia, että juuri tämän joukkotoiminnan kautta ovat työläisluokan yksilöt saavuttaneet yhteiskunnassa paljon itsenäisemmän aseman kuin se mikä heillä oli ennen työväen järjestöjen toimintaa. Tämä itsenäisyys, mikä järjestötoiminnalla on saavutettu, ei ole huomattavissa ainoastaan siinä, että työläinen on suuremmassa turvassa työnantajaan tahi hänen edustajaansa nähden, vaan lisäksi voidaan todeta, että myöskin yhteiskunnallisella alalla on hänen osakkeensa ihmisenä ja kansalaisena kohonnut. Joka ottaa oppiakseen historiasta, hän näkee, miten mahtavan ja voimakkaan edistyssysäyksen ihmiskunnan kehityksen alalla työväenluokan joukkotoiminta muodostaa.

Vaikkakin vasta ollaan alussa, niin jo vanhoillisemmankin "yhteiskunnan säilyttäjän" on tunnustettava, että työväenluokka on päässyt jo koko pitkän taipaleen eteenpäin. Se on jättänyt jälkeensä vanhan vihatun orjajärjestelmän ja pyrkii jo erilleen "vapaamielisestäkin" isäntävallasta. Työväki järjestönsä kautta solmii joukkosopimuksia, joissa ei yksilöä tunneta, mutta jotka silti takaavat juuri samalle yksilölle suuremmat edut ja oikeudet. Sosiaaliselta kannalta katsottuna ovat työväen järjestöt tehneet suuremmoista pelastustyötä, jonka yhteiskunnalliset vaikutukset ovat huomattavat. Näinollen ei siis joukkotoiminta tukahuta persoonallisuutta, vaan päinvastoin tekee sen voimakkaammaksi ja siten antaa sille arvoa ja oikeutta. Vaikkakin ammattiyhdistysliike pinnalta katsoen tähtää kärkensä siihen päämaaliin, jonka kautta voitetaan korkeampia palkkoja ja lyhennetty työpäivä, niin sen perimmäisenä tarkoituksena kuitenkin on juuri yksilöllisen vapauden saavuttaminen. Sillä työväen luokan vapautuminen taloudellisesta ja henkisestä alennustilasta ei voi milloinkaan toteutua ilman näitä edellytyksiä. Emme tahdo ammattiyhdistysliikkeen saavutuksilla kerskailla, mutta uskallamme kuitenkin väittää, ettei enää järjestynyttä luokkatietoista työläistä kohdella ala-arvoisena henkilönä, vaan päinvastoin. Ainoastaan ne joiden suonissa vielä entisajan orjaveri juoksee, saavat tuntea kohtelua, joka muistuttaa orjaaikoja. — Aug. L.

Kuparihurttain saalistukset

Etsiessämme noiden Buttessa, eri paikoissa Arizonassa ja muualla puhjenneiden lakkotaistelujen "tuotannollista pohjaa," sattui käsiimme New Yorkissa ilmestyvä John J. Parker's Investment Bulletin, jonka ohjelmana on neuvoa rahamiehille edullisia saalistustilaisuuksia. Siinä herätti huomiotamme mahtava otsake:

"Kupariyhtiöt jakavat voittoosinkoina 6 kuukaudelta 87,897,539; kaikki entiset ennätykset lyöty. Kokonaisvoitto tältä ajalta $161,500,000 — kuparin myynti 1,315,000,000 naulaa — kaivosten tuotanto yhteensä 1,266,377,000 naulaa. Tuotantokustannukset sangen korkeat, mutta voitot suuret. Toiveet vuoden jälkipuoliskolta mitä lupaavimmat. Sekametalliyhtiöitten jako-osuudet $12,000,000. Lakot hetkellisenä tekijänä."

Kirjotuksessa selostetaan, että ne 43 pelkästään kupariyhtiötä, jotka noin ison voiton olivat tämän vuoden ensi puoliskolla saavuttaneet, ovat jakaneet voittoa osakkailleen yhteensä $932,608,689 puhtaana tulona näistä kaivosomaisuuksista. Niiden nyt tuottamasta puolen vuoden voitosta ($161,500,000) on jo poistettu säännölliset verot ja arvonalennus, mutta ylimääräisistä voitoista kannettavaa sotaveroa eivät useimmat yhtiöt vielä ole siitä poistaneet. Osakkaille ei siis vielä ole jaettu kuin runsaasti puoli koko voitosta, joka on laskettu keskimäärin 27½ centin mukaan kuparinaulalta.

Viime vuosi oli samaten oikea onnen ja voittojen vuosi kupariyhtiöille. Sen vuoden loppuneljänneksellä kun oli jaettavana ylimääräinen joululahja osakkaille, saavutettiin silloin semmoinen kolmen kuukauden ennätys, ettei moista tunneta koko kuparituotannon historiassa. Tämä nykyinenkään puolivuosijako ei varsin vedä sille vertoja — ei siksi, etteikö voittoja olisi tullut yli tarpeenkin, mutta sotaverotuksen kiertämiseksi niitä ei ole sopinut niin tuhottomasti jakaa yhdellä kertaa. Nyt kuitenkin on suunniteltu tämän vuoden kolmannella neljänneksellä jakaa erikoinen "punaisen-ristin" voitto-osinko (eihän hallitus voine olla niin sydämetön, että tuota verottaisi, kun sille annetaan niin kaunis nimi); viimeisellä neljänneksellä tietysti taas jaetaan tuo tavaksi tullut "jouluapu" näitä kupariosakkeita omistaville "turvattomille leski- ja orporaukoille" (kuka nyt ilkiäisi sellaista vielä verottaa?) — joten on hyvät toiveet olemassa, että tämän vuoden molemmilla loppuneljänneksillä saadaan kenenkään häiritsemättä mukelluttaa osakkaille vielä enemmän voitto-osinkoja kuin mitä tuollakaan muistossa ikiautuaalla viime vuoden viimeisellä neljänneksellä jaettiin.

Noiden 43:n yhdysvaltalaisen ja canadalaisen puhtaan kupariyhtiön lisäksi on vielä puolisen tusinaa sekametalleja tuottavia yhtiöitä, joiden jakamista $12,500,000:n ylimääräisistä voitto-osingoista 30 tai 40 pros. lasketaan tulleen kuparin osalle. Näin tuli kuparilla saatua rahaa kaikenkaikkiaan jo jaetuksi $92,000,000 — siitä työstä ja vaivasta, että muutamat ovat joskus hankkineet, ties' millä tavoin ja millä hinnalla, koreita papereita ja niitä nyt huolellisesti tallettavat piironginlaatikossaan.

Näillä kuudella kuukaudella nousivat kuparin tuottokustannukset keskimäärin 12.3 centtiin naulalta, oltuaan viime vuoden alkupuoliskolla ainoastaan 9.25 centtiä. Lisäys on siis 3 centtiä naulalta — "joka kuparin ollessa tavallisissa hinnoissaan olisi sanomattoman arveluttava seikka," kuten lehti huomauttaa. Kustannusten lisääntyminen on aiheutunut työpalkkojen korottamisesta, mutta myös suuressa määrin siitä, että kaivanto- ja sulimotarpeet, niinkuin ruuti, teräs, puutavara, öljy y. m. ovat nousseet hinnassa. Muutamia näistä tarpeista on saatu aikoja ennen tehtyjen sopimusten nojalla, mutta kun sopimusajat kuluvat umpeen, ja työpalkka myös on edelleen nousemaan päin, täytyy kustannusten tulevaisuudessa yhä lisääntyä. Tuohon kustannukseen on jo laskettu kaikki säännölliset verotkin, vaan ei ylimääräisistä voitoista ehkä vieläkä sotaveroja, joiden lehti arvelee tulevan nielemään suuren osan ylimääräisistä voitoista, vaikka sanoo tuota verotusta "vielä kyseenalaiseksi asiaksi."

Joku saattaa ihmetellä, että kuparia on myyty hyväsesti enemmän kuin mitä sitä on kaivannoista nostettu. Se selviää siitä, että takavuosina, samoin kuin nykäänkin, ei pelkistyslaitoksissa ole ehditty puhdistaa kaikkea mitä on nostettu, joten on karttunut suuria vanhoja varastoja. Heinäk. 1 p. tänä vuonna arvioitiin varastoissa olevan 590,000,000 naulaa eli kolmen kuukauden tarpeiksi — "onnellista kylläkin, kuparituotannossa sattuneihin lakkoihin ja kireihin työoloihin nähden."

"Kuparialalla tulevaisuuden toiveet, niin ensi vuoteen kuin ensimäisiin kymmeneen vuoteen nähden, eivät koskaan ole olleet ruusuisemmat, ottamatta lukuun työläiskysymystä. Jo ennakolta saa pitää varmana, että "vakinainen' $6:n päiväpalkka kaivantomiehille tulee riistämään meiltä kunnian olla mailman ensimäisenä kuparintuottomaana ja nostamaan siihen arvoon jonkun toisen maan, jossa kaivantomiehet työskentelevät vähemmällä kuin $6:n päiväpalkalla. Etelä-Amerikassa, Venäjällä, Kongossa, Australiassa ja Jaappanissa on suuria kupariaarteita; moinen 'vakinainen' $6:n päiväpalkka tappaisi sen hanhen, joka munii kultamunia sekä kupariyhtiöille että kuparinkaivajille, puhumattakaan siitä turmiosta minkä se tuottaisi koko kaivosteollisuudelle houkuttelemalla kupariseutuihin kaivantomiehet hopea-, kulta-, lyijy- ja sinkkialueilta. Nyt sotatilanteen aikana yhtiöt enemmän taikka vähemmän mielellään tietysti maksavat $6 päivältä", arvelee tuo kapitalistien lehti.

Samassa lehdessä on taulukko, josta on mukava katsella, kuinka isoja kultamunia nuo hanhet ovat lotkautelleet omistajilleen. Sellaisten munien rinnalla ei kaivantomiesten $6 näytä neulannupinkaan kokoiselta. Valitsemme lukijapiirissämme tunnetuimmat kaivannot aakkosjärjestyksessä:

	Osake-pääoma	V. 1916 jaettu voittoja:	Kaikkiaan jakanut voittoja:
Ahmeek,	$ 5,000,000	2,000,000	9,350,000
Allouez,	2,500,000	700,000	1,400,000
Anaconda,	116,562,500	16,318,750	108,104,375
Calumet & Arizona,	6,424,620	5,556,708	30,567,169
Calumet & Hecla	2,500,000	7,500,000	138,900,000
Copper Range,	9,850,025	3,851,870	19,583,687
East Butte,	4,110,000	411,000	411,000
Granby,	14,998,500	1,424,850	7,399,898
Isle Royal	3,750,000	450,000	975,000
Miami	3,735,565	4,355,900	13,127,909
Mohawk	2,500,000	1,700,000	6,575,000
Nevada Consolidated	9,997,285	7,497,964	29,473,114
North Butte	6,450,000	1,407,500	14,689,500
Old Dominion,	7,333,825	3,826,882	11,720,773
Osceola	2,403,750	1,538,400	15,641,075
Quincy,	2,750,000	1,760,000	24,087,500
Shattuck, Arizona,	3,500,000	1,662,500	5,074,500
Utah Consolidated,	1,500,000	1,125,000	10,575,000
Utah Copper	16,244,900	20,306,125	57,899,492
Wolverine	1,500,000	720,000	9,540,000

Näistä numeroista voi nähdä, että muutamissa yhtiöissä ovat osakkaat saaneet yhtenä vuonna puhdasta voittoa enemmän (Calumet & Heclan osakkaat paraiksi kolmekertaisesti) kuin mitä ovat osakkeihin pääomaa sijoittaneet — tai olleet sijottavinaan. Vanhat kaivannot ovat omistajilleen jo tuottaneet huikeita summia. Ne joilla on huonommat tulokset näytettävinä, ovat alkavia eli vast'ikään kannattavalle pohjalle saatuja liikkeitä.

Omistajat eivät olisi noista koreista osakepapereistaan saaneet centinkään hyötyä, jos työläiset eivät olisi luokkatyhmyydessään suostuneet tekemään työtä heille — eikä itselleen. Siitä saattaa vielä jonakin päivänä tulla kysymys, kummaltako se kultaa muniva hanhi kuolee, työntekijöiltäkö vai osakkeenomistajilta.

MAILMANKATSOMUKSIA

VALTIOKAPITALISMIIN SIIRRYTTÄISSÄ

tulee valtiolla olemaan säännöllinen rikkuriarmeijakin.

Työministeristön alainen valtionpalveluskunnan varaväki — valtion leipäpaikkojen vaatimattomat kärkkyjät — on ryhtynyt järjestämään Yhdysvaltain "vapaaehtoisia teollistuotannollisia voimia," kuten virallisesti tarkistettu sanamuoto kuuluu. Tässä niin vast'alkuisessa tehtävässä on luvattu apua Englannista, joka on meitä vanhempi — vaikka tosin ei nykyään enää edistyneempi — teollisuusmaana ja jolla on jo yli kolmen vuoden kokemus työväenkesytäjänä sotatilanteen vallitessa. Sieltä tarjotaan tänne neuvojaksi F. H. Butterworth, jonka oli onnistunut kolmessa kuukaudessa hankkia luetteloihinsa 344,000 nimeä, joiden omistajat vapaaehtoisesti sitoutuivat brittiläisen hallituksen kutsumuksesta menemään mihin työpaikkaan hyvänsä, vaikka rikkuriksi tai pyssyhurtaksi. Se mies on siis, niinkuin jo nimikin ilmaisee, enemmän kuin "suolansa väärti"; ja tällaisen miehen tällaisine kokemuksineen on Englannin hallitus valmis luovuttamaan meille, tosin ainoastaan lainaksi eikä ihan omaksi.

Omasta taasta meillä kyllä olisi kuuluisuuksia sellaisia kuin Pinkerton, Waddell, Burns jne., mutta sittenkin otaksutaan Butterworthilla olevan vielä noillekin mestareille neuvottavaa. Sillä hän kuuluu haluavan osottaa näille täkäläisille yhteiskunnan pylväille ei ainoastaan edulliseksi havaitut keinot, vaan myös semmoiset menettelytavat, joita Suurbritanniassa saavutetun kokemuksen perusteella on viisainta toistaiseksi välttää. Ensin koeteltava hankkia "vapaaehtoisia" jollakin lievemmillä keinoilla ja vasta viime tingassa niitä houkuteltava härkäkarsinoilla ja pistimillä.

Sellaisia lievempiä keinoja olisivat repäseväin ilmotusten levittäminen ympäri maata; niitä toisi Butterworth tullessaan malliksi, samoin kuin lentolehtisiä ja kaikkien halukkaitten täytettäväksi valmistettuja kaavakkeita.

Hyvä juttu on, että Yhdysvalloissa on tähän asiaan ryhdytty heti sodan julistettua, sensijaan kun Englannissa viivyteltiin kaksi vuotta, ennenkuin hoksattiin ruveta tätä "kansallista palvelusta" järjestämään. Heti kun se kehotus julkastiin, alkoi miehiä tarjoutua tuhansittain, vaikka heitä silloin jo oli suunnaton joukko yhtynyt armeijaan ja toisia otettu tärkeimpäin teollisuuksien palvelukseen.

Näitä tarjokkaita on Suurbritanniassa kutsuttu noin 4,000 viikossa sotatarvetehtaisiin y. m. tärkeimmille työaloille sekä rintamaan lähetettävien miesten tiloja täyttämään. Tällä tavalla saatiin vähemmän tärkeillä aloilla työskentelevät tai kokonaan työttöminä vetelehtivät miehet käytettäviksi sodankäynnille välttämättömiin tehtäviin, milloin sellaisilla aloilla muuten olisi ollut puutetta työntekijöistä. — Arvaa sen, kuinka meidän puutavaraparoonit ja kaivosporhot maiskuttavat suutaan kuvitellessaan tuollaista satojatuhansia miehiä käsittävää seisovaa armeijaa, jonka ylläpitoa heidän ei tarvitseisi kustantaa, mutta josta aina tarpeen vaatiessa komennettaisiin rikkureita vaikka kuinka pitkälti, jos noinkin tärkeillä työaloilla milloin lakkoja syntyisi.

Yhdysvalloissa kehutaan "valtionpalveluskunnan varaväen" jo olevan hyvällä alulla; tuhansia tarjokkaita kuuluu ilmottautuneen maan eri osista — kaikki vanhat koetellut rikkuri- ja pyssyhurtta-järjestöt tietenkin kokonaisuudessaan. Kun heti näin sodan alkuasteella saadaan riittävän suuri vara-armeija käytettäväksi mihin tahansa, voidaan tämän maan miesvoima mitä tehokkaimmin ja tyystimmin viedä varsinaiseen sotapalvelukseen, selittävät porvarilehdet mielisään. Ne hyvin tietävät — vaikka eivät välitä sitä suoraan sanoa, ettei siinä muiden nahka ole liossa kuin työmiesten.

UPSEERI VIIMEISEEN ASTI.

Ranskalainen ilmailija Casale on kertonut seuraavan ilmataistelua kuvaavan jutun.

Casalen lentokone oli vartiotoimessa jotenkin korkealla, kun hän huomasi noin 4,500 jaardia ylempänä uusimman mallisen saksalaisen lentokoneen yrittävän päästä ranskalaisten rintaman takapuolelle. Ranskalainen nousi samaan korkeuteen, ja ilmataistelu alkoi. Ranskalaisen koneessa oleva tykkimies sai satutetuksi saksalaisen koneistoon, niin että sen moottori pysähtyi. Vielä haavottui saksalainen tykkimies, ja lentokone alkoi pudota. Katsellessaan viholliskoneen putoamista ranskalaiset näkivät, koneen ollessa noin 600 jalan korkeudella, miehen syöksyvän alas siitä. Lentokone putosi edelleen kuin kivi, mutta sattui joihinkin puihin, jotka estivät sen menemästä säpäleiksi.

Samassa laskeutui Casale koneineen paikalle ja tapasi saksalaisen ilmailijan, nimeltä Haspel, jääneen vahingoittumatta. Haspel selitti miehen putoamisen seuraavalla tavalla:

"Kun moottorimme särkyi, koetin kääntää konetta, päästäkseni leijailemalla takaisin omalle puolellemme, mutta haavottunut toverini, luutnantti Schultz, vaati minun laskemaan suoraan alas, saamaan hoitoa hänen haavoilleen. Minun kieltäytyessäni sitä tekemästä, hän sanoi olevansa minun esimieheni ja uhkasi rangaista, jos en tottele häntä. Minä väitin, että lentäjällä on valta, ja että minun velvollisuuteni oli koettaa pelastaa konetta. Niin haavotettu kun olikin, luutnantti Schultz silloin nousi ja alkoi lyödä minua. Väistin hänen iskujaan miten parhaiten voin, ja sitte tarttui luutnantti kurkkuuni, yrittäen kuristaa minua. Minä silloin ajattelin, että vaikka menisinkin mäsäksi maahan pudotessa, niin en anna semmoisen herran tappaa itseäni. Lentokone putosi hurjaa vauhtia, kun minäkin nousin pystyyn, kiskasin miehen likemmäksi, tartuin vyötärykseen ja nakkasin yli laidan."

Tämä oli 8:s Casalen pudottama saksalainen lentokone.

AVUSTAJILLE,

jotka haluavat julkasematta jääneet käsikirjotuksensa palautettaviksi, huomautamme, että sellainen vaatimus on tehtävä jo kirjotusta lähettäissä ja samalla liitettävä palautukseen tarvittava postimaksu. Muussa tapauksessa julkasemattomat käsikirjotukset tässä niinkuin muissakin lehdissä menevät "kaiken mailman tietä" sitä myöten kuin tulevatkin. Myöhä niitä ruveta jälkeenpäin haikailemaan.

Yleisiä uutisia

ENGLANTILAISET VALLOITTANEET KYLÄN BELGIASSA.

(Jatkoa ensimäiseltä sivulta)

tietysti, ettei sellainen ilmoitus ole epäedullista sodankäynuille, jossa tapauksessa tiedot luonnollisesti pidetään salaisuutena.

Submariinien viikon saalis.

Lontoo, 16 p. elok. — Laivastohallitus on ilmoittanut, että viime viikon ajalla vihollissubmariinit upottivat englantilaisia laivoja 14 suurempia kuin 1,600 kantoisia ja 2 pienempiä.

Rooma, 16 p. elok. — Virallisesti on ilmoitettu, että elokuun 12 päivään päättyneen viikon ajalla vihollissubmariinit ovat tuhonneet 6 italialaista höyrylaivaa ja 5 purjelaivaa.

Pariisi 16 p. elok. — Viime viikon ajalla saksalaisten submariinien on ilmoitettu upottaneen 4 ranskalaista höyrylaivaa, joista yksi oli suurempi 1,600 tonnin kantavuutta.

Itävaltalaiset ilmailijat pommittaneet Venetsiaa.

Rooma, 16 p. elok. — Venetsiassa on ilmoitettu 4 henkeä saaneen surmansa ja 27 haavoittuneen itävaltaisten ilmailijoitten tehdessä hävitysretken Venetsiaa vastaan.

Wieni, 16 p. elok. — Itävaltalaiset ilmailijat heittivät neljä tonnia räjähdyspommeja Venetsiassa sijaitsevaa sotilasarsenaalia kohti. Pommit saivat aikaan useissa kohden tulipaloja.

Mackensenin joukot voitolla Rumaniassa.

Berlin, 16 p. elok. — Virallisesti on ilmoitettu, että kenraali von Mackensenin komennossa olevat joukot ovat ajaneet Sereth-joen yli rumanialaiset ja venäläiset joukot. 3,500 venäläistä ja rumanialaista otettiin vangiksi; saaliiksi saatiin 16 tykkiä.

Meksikolaiset tykkiveneet sodassa saksalaisia vastaan.

Mexico City, 16 p. elok. — Hallitus on määrännyt Meksikon tykkiveneet vartioimaan Meksikon rannikolla saksalaisten asiamiesten mahdollisia Meksikon puolueettomuuden loukkaamisyrityksiä. Toimenpiteeseen on ryhdytty varmuudeksi, etteivät saksalaiset yritä perustaa submariinien varustusasemia Meksikon rannikolle.

RAITIOTIEYHTIÖ KIELTÄYTYY NEUVOTTELUISTA.

(Jatkoa ensimäiseltä sivulta)

työläiset ovat työskennelleet siitä saakka kuin täällä oli viimeinen raitiotieläisten lakko v. 1907, joka täydellisesti hävittiin. Ei heillä ole ollut minkäänlaista järjestöä, sillä komppanian puolelta on niin juukelin hyvin urkkimisjärjestelmän kautta ehkäisty kaikki pienimmätkin järjestysyritykset. Se työläinen joka vähänkin näytti tai uskalsi ajatellakaan tyytymättömyydestä niin palkkaan kuin työaikaankin nähden, ei voinut olla kuukautta kauvempaa komppanian palveluksessa. Satoihin, ehkäpä tuhansiin nousee niiden työläisten luku jotka viimeisen kymmenen vuoden kuluessa ovat saaneet yksitellen jättää paikkansa siitä syystä, että ovat uskaltaneet hiljaisuudessa puhua työtovereilleen, että olisi järjestymisen kautta saatava jonkinlaisia parannuksia oleviin oloihin. Meillä on hyvin tuoreessa muistissa miten Tom Mooney vaimoineen 13 kk. sitten koetti saada vaunumiehiä lakkoon, kuinka hänet siitä rikoksesta kiertoteitä myöten tuomittiin hirtettäväksi, jota tuomiota ei kuitenkaan ole vielä uskallettu panna täytäntöön. Samallaisesta rikoksesta on myös Rena Mooney ollut vangittuna toista vuotta. Kolme kuukautta kestäneen oikeuden käynnin jälkeen lautakunta julisti hänet syyttömäksi, mutta siitä huolimatta häntä yhä edelleen pidetään tyrmässä.

Yhtiö joka tällaisia keinoja käyttäen koettaa ehkäistä työläisten järjestymistä, ei liene muissakaan suhteissa paljon myötätuntoisempi. Katsotaanpa niitä palkkasuhteita. Uusi mies joka sattui tuohon "jobiin" pääsemään, sai palkkaa $2.25 päivältä ensimäisen vuoden ajalla ja jos ei mitään moitetta löytynyt hänen alistumistaan vastaan, jos hän teki työtä tarvittaissa aina 15 tuntiin asti vuorokaudessa moisesta palkasta, sai hän sitten vuoden kuluttua palkan ylennystä 25c päivää kohden, ja tätä "ylenemistä" jatkui asteittain samassa suhteessa, kunnes se saavutti huippunsa kolmessa dollarissa. Tätä huippupalkkaa ei kukaan rehellinen työläinen jaksanut saavuttaa, sillä hän tuli jo aikoja ennen ulos potkituksi. Ainoastaan komppanian kätyrit, — tarkotan sanoa urkkijat — saivat sen palkan. Oikein säälittää nämä kurjat tietämättömät työläiset, jotka alistuvat moiseen kaikkein likaisimpaan kätyrin ammattiin. Ja näihin mustiin miehiin se komppania on kaiken luottamuksensa asettanut ja vielä nytkin asettaa. Nämä luikit eivät nytkään ihmisten tavoin seuranneet tovereittensa mukana, vaan jäivät skääpeiksi. Ja tässä jos missään se on työväenluokan heikoin puoli, kun työläinen tekee vaikka kuinka rupista työtä, luulossa, että hän sillä tavalla auttaa omaa itseänsä, vaikka hän tällä likaisella hommallaan painaa itseään ja luokkatovereitaan kaksin kertaiseen kurjuuteen.

Mitä työläiset sitten vaativat: He vaativat $3.50 alimmaksi päiväpalkaksi, 8-tuntista työpäivää, puolitoistakertaista palkkaa yli työstä ja täydellistä oikeutta järjestyä ja kuulua unioon. He eivät mitään kohtuuttomia vaadi, ainoastaan samallaisia olosuhteita mitka kaupunki on nähnyt välttämättömäksi myöntää vaunumiehilleen.

Lakko tulee täydellisesti saamaan kaikkien ammattijärjestöjen kannatuksen. Ja muuten on kovin suotuisa aika lakon onnistumiseen, sillä mitään suuremmpaa työttömain armeijaa ei tällä kertaa ole kaupungissa, joten tiukan tullessa voivat lakkolaiset helposti saada väliaikaista työtä. Raitiotieyntiö kuuluttaa kyllä miehiä lakkolaisten tilalle ja lupaa maksaa $3.00 kymmentuntiselta päivältä, mutta oikein kyllä huomautta, että ainoastaan niin kauan kuin lakko jatkuu, sillä kauvemmin he eivat voi moista uhrausta kestää. "Yleinen kansan etu" vaatii, että raitiotieliikenne ei saa mitenkään keskeytya. Kauniita lupauksia.

Kaupungin omistamilla raitioteilla liikenne jatkuu entistä ehokkaampana, paperit kertovat, että näina kahtena päivänä jolloin lakko on ollut, ovat tulot lisääntyneet $1500 päivässä, sekä jitney ajurit ovat "tuplanneet" tulonsa. Sitä paitsi paljon ihmisiä on pakotettu ottamaan vapaata kyytiä kuorma-autojen nännillä sekä missä sattuvat tyhjää kyytipaikaka näkemään.

Tässä lakossa on yksi salaisuus raitioyhtiön virkailijoille, ja se on se, että miten ne sata miestä voivat niin salaisesti sopia lakon alkamisesta, että yhtiöllä ei ollut siitä edeltäpäin vähäkään tietoa? Kyllahän he jo siihenkin vastauksen löysivät, he sanovat, että tuplajuulaiset sen tekivät. Mutta miten sekään olisi ollut mahdollista? Olisihan siitäkin heillä jo edeltäpäin pitänyt olla tieto. Nyt he sanovat, että ne olivat ne nuoremmat miehet jotka olivat oloihin tyytymättömät, sillä kaikki vanhemmat ovat komppanialle edelleenkin uskollisia. He eivät halua myöntää sitä tosiasiaa, että **nälkä se tällä kertaa lakon agiteerasi,** ja kun vatsassa syntyy tyytymättömyyttä, niin järjen täytyy löytää keinoja sen poistamiseen. Ja aivan oikein, kun nämä nuoremmat miehet olivat kehnoimmin palkattuja, niin niitten keskuudessa ensin syntyi kapina.

Nämä tosiasiat tulevat varmasti tällä kertaa jossain määrin parantamaan San Franciscon raitiotieläisten elin- ja palkkatasoa. — T. H.

Yhdysvaltain hallitus tukemaan sveitsiläisten sananvapautta?

Washington, D. C., 16 p. elok. — Yhdysvaltain hallitusviranomaiset ovat antaneet sanomalehtimiesten ymmärtää, että hallitus mahdollisesti tulee huomauttamaan Sveitsin hallitusta siitä, että Sveitsissä on estettu Berne Freie Zeitung julkaisemasta lehdessä julaistavaksi aijottuja kirjoituksia. Kirjoituksissa oli kannatettu Yhdysvaltain presidentti Wilsonin näkökantaa Amerikan sotaan sekaantumisessa ja Amerikan hallitus katsoo Sveitsin hallituksen menettelyllään rikkoneen puolueettomuusperiaatteita. Berne Freie Zeitungia vastaan hallinnollisten toimenpiteitten sanotaan tehdyn Saksan lähetystön vaatimuksesta ja jos asia voidaan katsoa siten tapahtuneeksi katsoo Amerikan hallitus, että Sveitsin hallitus on loukannut Yhdysvaltain oikeuksia estämällä alamaistensa puhumasta suosiollisesti Amerikan presidentistä ja Amerikan politiikasta.

British Columbian lainlaatijakunta istunnoilla

Victoria, B. C. 15 p. elok. — British Columbian lainlaatijakunta kokoontui istunnoille tänään. Hallituksen kannattajien ja vastustuspuolueen edustajat ovat pitäneet ryhmäkokouksensa. Kysymyksistä tärkeimpinä tulee esille kieltolakikysymys.

Saksalainen prinssi tekee häpeällisiä töitä

Amsterdam, 16 p. elok. — Amsterdam Expressin kirjeenvaihtaja on Berliinistä saanut tietää, että Preussin prinssi Leopold, 24-vuotias junkkeri, on ollut osallisena häpeällisessä rikoksessa, jonka yksityiskohtia sensuuri ei ole laskenut julkisuuteen. Keisarin on ilmoitettu persoonallisesti antaneen prinssille ankaroita nuhteita. Lieneeköhän prinssi tehnyt väkivaltaa ihmisten tyttärille.